

Convenant

Biobased bouwen en telen in de Metropoolregio Eindhoven

3 december 2024

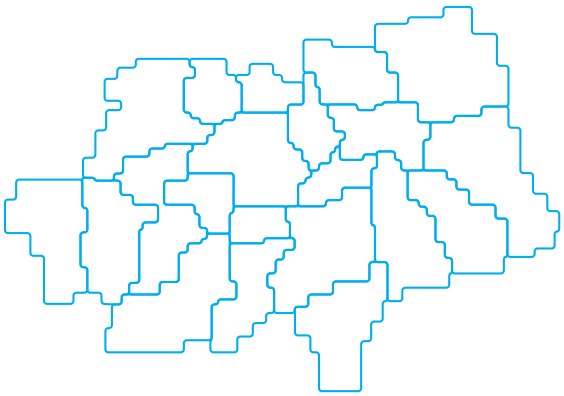
METROPOOL REGIO EINDHOVEN

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Convenant Biobased Bouwen & Telen

in de Metropoolregio Eindhoven - Overzicht

De gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven stimuleren met dit convenant het biobased bouwen en telen in de MRE.

Algemeen - P5

- We werken aan een toekomstbestendige transitie in het landelijk gebied en de woningbouwopgave
- We combineren de ambities voor biobased van de poho's 'wonen' en 'vitaal landelijk gebied' om onze ambities effectiever te realiseren

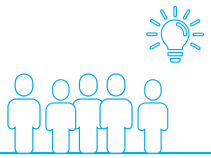
Stimulering van de vraag - P6

- Biobased materialen als duurzaam alternatief voor traditionele bouwmaterialen
- Een sterke, circulaire en lokale economie
- Een kleinere ecologische voetafdruk van de woningbouw
- Kansen creëren voor een beter woonklimaat
- Biobased materialen toepassen in utiliteitsbouw en gemeentelijke voorzieningen

Faciliteren van het aanbod - P7

- Bieden van nieuwe agrarische verdienmodellen
- Versterken biodiversiteit en verantwoord landgebruik
- Vergroten grondstofzekerheid

Kennisdeling & samenwerking - P8

- Met netwerken en partnerschappen bijdragen aan een ondersteunend ecosysteem voor biobased bouwen

Regelgeving & certificering - P8

- Kansen bieden in regelgeving en certificering
- Bijdragen aan een eerlijke concurrentieomgeving voor biobased bouwen en telen

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Wij, de ondertekenaars van voorliggend convenant, willen ons inspannen om het biobased bouwen en telen in de Metropoolregio Eindhoven te stimuleren.

Het voorliggende convenant bestaat uit drie delen:
- Inleiding – wat is de achtergrond van dit convenant?
- Afspraken – wat spreken we af?
- Slotbepalingen – hoe spreken we het af?

1. Inleiding

De Metropoolregio Eindhoven staat voor grote uitdagingen en kansen op het gebied van duurzame ontwikkeling, zowel in het landelijk gebied als in de stedelijke omgeving.
Het bouwen met biobased materialen en het telen ervan kan een belangrijke rol in deze duurzame transitie spelen. Met dit convenant versterken wij, de gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven, de samenwerking en trekken gezamenlijk op om biobased bouwen en telen in de regio te bevorderen. Door de krachten te bundelen, kunnen we de transitie naar een duurzame regio versnellen en bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving voor al onze inwoners.

1.1 Voortbouwen op bestaande beweging

We beginnen niet vanaf nul. Met dit convenant bouwen we voort op bestaande initiatieven, zoals de nationale aanpak voor biobased bouwen[1] met een doelstelling van 50.000 hectare in 2030, en de regionale woondeal[2], die streeft naar 50% biobased/hergebruikt bouwen in 2030. Ook sluiten we met dit convenant aan bij regionale initiatieven zoals WOONST 2.0, die reeds een stevige basis hebben gelegd voor een duurzame toekomst.

1.2 Het landelijk gebied als kraamkamer voor onze woningen

Hoe mooi zou het zijn als de woningen die we bouwen in de Metropoolregio Eindhoven ook (deels) groeien op percelen in de regio? In het landelijk gebied is een transitie naar een toekomstbestendige agrarische sector gaande. Hierin kan het telen van biobased gewassen een positieve bijdrage leveren. Het biobased grondstoffen telen biedt nieuwe verdienmodellen voor (agrarische) ondernemers. Daarnaast bieden biobased gewassen kansen op het gebied van een betere bodemgezondheid, een hogere biodiversiteit en een hogere ruimtelijke kwaliteit. Hiermee sluiten we aan bij de uitgangspunten van ‘water en bodem sturend’[3]. Bovendien kunnen deze gewassen vaak worden geteeld met minder water en pesticiden dan traditionele landbouwgewassen, wat resulteert in een lagere milieu-impact. Door kringlopen te verkorten en de lokale vraag en productie te versterken, kunnen we bijdragen aan een veerkrachtige en duurzame regionale economie.

1.3 Schaalsprong als momentum

Binnen de Metropoolregio Eindhoven biedt de transitie van de landbouw en de schaalsprong, samen met de intensivering hiervan (Project Beethoven), een uniek momentum om het duur-

1 *Nationale Aanpak Biobased Bouwen (Rijksoverheid) - 2023*
2 *Regionale Woondeal Zuidoost Brabant - 2023*
3 *Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening - 2022*

zaam bouwen te versnellen. In tegenstelling tot traditionele bouwmaterialen zoals beton en staal, die grote hoeveelheden CO2 uitstoten tijdens productie, hebben biobased materialen een lagere ecologische voetafdruk. Sommige biobased materialen, zoals hout, slaan zelfs CO2 op, wat helpt om de totale hoeveelheid broeikasgassen in de atmosfeer te verminderen. Daarnaast biedt het toepassen van biobased materialen ook kansen om een beter woonklimaat te realiseren. Het toepassen van biobased materialen is dan ook niet alleen belangrijk bij de bouw van nieuwe woningen, maar ook in het verduurzamen van het bestaande woningaanbod, utiliteitsbouw en grond-, weg- en waterbouw (GWW).
We moeten anders gaan denken over onze woningbouw. Door het wereldwijde grondstoffentekort moeten we nadenken over andere, hernieuwbare materialen. De stikstofcrisis vraagt om bouwvormen en bouwmaterialen die minder CO2 uitstoten. Om de doelstelling van een klimaatneutrale regio in 2050 te halen, moeten we veranderen. Biobased bouwen vormt hierin een belangrijke schakel.

1.4 Samen aan de slag

Het convenant biobased bouwen en telen is tot stand gekomen in afstemming met experts op het gebied van landelijk gebied, woningbouw en duurzaamheid van gemeenten, Metropoolregio Eindhoven en in de oriëntatiefase de provincie en marktpartijen (brancheorganisaties).
Het convenant is gericht op de gemeenten van de metropoolregio Eindhoven. Partijen die de ambities uit dit convenant onderschrijven, worden nadien uitgenodigd om te ondertekenen als ‘ondersteuner’ van de gemeentelijke ambities.

2. De afspraken

2.1 Algemeen

Met het ondertekenen van dit document onderschrijven wij, de ondertekenaars, de onderstaande overwegingen:

- Wij zijn gecommitteerd aan de transitie in het landelijk gebied en de woningbouwopgave in de Metropoolregio Eindhoven en streven naar een toekomstbestendige koppeling tussen beide thema's.
- We streven ernaar om ontwikkelingen van de transitie in het landelijk gebied en woningbouw binnen de Metropoolregio Eindhoven op een toekomstbestendige manier te realiseren.
- Door ambities op verschillende thema's optimaal te combineren kunnen we duurzaamheidsambities effectiever realiseren.

Met het ondertekenen van dit document spreken we in algemene zin het volgende af:

Voortbouwen op lopende ambities

- We nemen de afspraken vanuit de 'Regionale Woondeal Zuidoost-Brabant'[4] over en door middel van dit kader bekrachtigen we deze afspraken en brengen deze onder de aandacht.

Een convenant als groeimodel

- We streven naar het borgen van de doelen en inhoud van dit convenant in ons eigen beleid, zodat we dit kunnen gebruiken bij planvorming, uitvragen en/of vergunningverlening.
- We dragen bij aan het verder invullen en vormgeven van dit convenant door in een op te zetten leertraject vragen en ervaringen te delen en te zoeken naar oplossingen.
- Minimaal één keer per jaar evalueren we het convenant op MRE-niveau. Hierbij zoeken we de verbinding met marktpartijen, corporaties en landelijke programma's, zoals Samen Versnellen[5]. Op basis van deze afweging beoordelen we of aanpassing of aanvulling van het convenant nodig en wenselijk is.
- Na ondertekening gaan we gezamenlijk aan de slag met de uitwerking van het convenant. We zetten ons ervoor in dat de afspraken in dit convenant geconcretiseerd worden en zullen de afspraken bij opvolgende versies van dit convenant waar nodig aapassen. Dit doen we via de route van evaluatie en monitoring.

Werken met het convenant

- We streven ernaar om na ondertekening- alle nieuwe afspraken over de transitie in het landelijk gebied, nieuwbouwlocaties en gebiedstransformaties met sloop/nieuwbouw zo

4 *Regionale Woondeal Zuidoost Brabant - 2023*
5 *Samen Versnellen: Het Nieuwe Normaal (Ministerie BZK en Cirkelstad) - 2023*

toekomstbestendig en duurzaam mogelijk te nemen. Dat betekent in het kader van dit convenant dat zo maximaal mogelijk gebruik gemaakt wordt van biobased materialen. We nemen daarbij de kwaliteit van de leefomgeving, milieu, technische, financiële en economische aspecten mee en doen dit zoveel mogelijk met behoud van betaalbaarheid, volume en snelheid van de bouwopgave. Voor de werkafspraken in dit convenant waar we zelf als ondertekenaars voor aan de lat staan passen we het principe: 'Comply or Explain' toe – waar nodig en mogelijk kunnen de afspraken ook op andere manieren gehaald worden; in dat geval onderbouwen we nut en noodzaak van afwijkende keuzes.

2.2 Stimulering van de vraag

We onderschrijven het belang om de vraag naar biobased materialen te stimuleren. De ambitie op dit onderdeel is:

- De toepassing van biobased materialen versnellen als duurzaam alternatief voor traditionele bouwmaterialen;
- Bijdragen aan de versterking van een duurzame, circulaire en lokale economie;
- De ecologische voetafdruk van de woningbouw verkleinen;
- De kansen voor het creëren van een beter woonklimaat in woningen optimaal benutten;
- De kansen benutten voor het toepassen van biobased materialen in utiliteitsbouw of andere gemeentelijke voorzieningen.

Voor deze ambitie hebben we al afspraken gemaakt in de regionale woondeal:

- We stimuleren actief de toepassing van biobased materialen in nieuw te realiseren projecten. We spannen ons in om het gebruik van hernieuwbare (biobased) bouwmaterialen en/of het hergebruik van bouwmaterialen te verhogen naar 25% in 2025 en 50% in 2030[6].
- We gebruiken Het Nieuwe Normaal[7] als methodiek bij aanbestedingen en uitvragen. Daarmee geven we de markt brede kaders om uitvoering te geven aan circulariteit, en ontstaan tevens inzichten uit goed vergelijkbare projecten[8].
- We hanteren Het Nieuwe Normaal[9] als eenduidige taal voor circulair bouwen, en vragen bij alle projecten naar de circulaire prestaties op basis van het HNN-raamwerk[10].

In het verlengde van de afspraken in de woondeal werken we gezamenlijk aan de ambitie om de vraag naar biobased materialen te stimuleren door onder meer het volgende te doen:

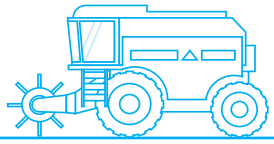
- We verkennen of, en hoe, we met betrekking tot biobased bouwen regionaal afgestemde prestatieafspraken kunnen maken met woningbouwcorporaties. De afspraken stemmen

6 *Regionale Woondeal Zuidoost Brabant - 2023*
7 *Het Nieuwe Normaal (Cirkelstad) - 2023*
8 *Regionale Woondeal Zuidoost Brabant - 2023*
9 *Het Nieuwe Normaal (Cirkelstad) - 2023*
10 *Regionale Woondeal Zuidoost Brabant - 2023*

we regionaal af, maar hoeven niet regionaal uniform te zijn.
- We verkennen of, en hoe, we kwaliteitseisen voor biobased bouwen op kunnen nemen in aanbestedingstrajecten.
- Voor de gebieden/gemeenten waarop dit van toepassing is, gaan we aan de slag om instrumentarium te ontwikkelen om welstandsbeleid en beeldkwaliteitsplannen af te stemmen op het gebruik van biobased materialen.
- We verkennen of, en hoe we een vrijstelling of verlaging van leges kunnen realiseren voor biobased bouwprojecten.
- We verkennen of, en hoe, we het toepassen van biobased materialen als norm kunnen hanteren bij ons eigen vastgoed en het verstrekken van subsidies voor verduurzaming en/of renovatie. Hierbij kijken we naar onze eigen gemeentelijke subsidies, maar ook naar de provinciale, landelijke en Europese subsidies.

2.3 Faciliteren van het aanbod

We onderschrijven het belang om het aanbod van biobased materialen te faciliteren. De ambitie op dit onderdeel is:
- Kansen bieden voor diversificatie van landbouwopbrengsten en nieuwe (agrarische) verdienmodellen
- Versterken van de biodiversiteit en verantwoord landgebruik (bodemgezondheid, luchtkwaliteit en verantwoord watergebruik)
- Vergroten van grondstofzekerheid door een kleinere afhankelijkheid van geïmporteerde grondstoffen

We werken gezamenlijk aan deze ambitie door onder meer het volgende te doen:
- We verkennen of, en hoe we de teelt van biobased gewassen kunnen stimuleren door de borging in ons eigen gemeentelijk pachtbeleid.
- We spannen ons in om agrariërs in de Metropoolregio Eindhoven te informeren over kansrijke biobased teelten en verdienmodellen. We doen dit in eerste instantie in samenwerking met Building Balance, ZLTO en de Rabobank.
- We verkennen of, en hoe, we de keten regionaler kunnen maken door de ontwikkeling van verwerkingsfaciliteit(en) te stimuleren.
- We verkennen of, en hoe we in beeld kunnen brengen aan welke gewassen regionaal behoefte is en welke potentie de regio heeft om biobased gewassen te telen. We proberen hiermee op termijn tot een gekwantificeerde doelstelling te komen die ambitieus en realistisch is. Hiermee dragen we als regio bij aan de landelijke doelstelling van 50.000 hectare in 2030[11].

11 *Nationale Aanpak Biobased Bouwen (Rijksoverheid) - 2023*

2.4 Kennisdeling en samenwerking

We onderschrijven het belang om kennis te delen en samen te werken op het onderwerp biobased bouwen en telen. De ambitie op dit onderdeel is:
- De vorming van netwerken en partnerschappen. Zodat dit kan bijdragen aan een ondersteunend ecosysteem voor biobased bouwen.

We werken gezamenlijk aan deze ambitie door onder meer het volgende te doen:
- We stimuleren kennisuitwisseling tussen bedrijven, onderzoeksinstellingen en overheden. Hiervoor sluiten we waar mogelijk aan bij lopende trajecten zoals Building Balance.
- We ontwikkelen instrumentarium om de voortgang van biobased telen en bouwen in beeld te brengen met een nulmeting en monitor.
- We communiceren over de voortgang, ervaringen en voorbeeldprojecten van biobased bouwen en telen. Dit doen we in de media en in het veld. Eén van de middelen die we hiervoor gaan gebruiken is een ‘levende’ bijlage bij dit convenant met daarin voorbeeldprojecten en ervaringen met biobased bouwen en telen in de Metropoolregio Eindhoven. Deze bijlage zal bij de eerste evaluatie bij dit convenant gevoegd worden.
- We verkennen of, en hoe, we de samenwerking kunnen verbreden naar andere thema’s, zoals infrastructuur.

2.5 Regelgeving en certificering

We onderschrijven het belang voor passende regelgeving en certificering van biobased materialen. De ambitie op dit onderdeel is:
- Kansen bieden in regelgeving en certificering voor de toepassing van innovatieve biobased materialen
- Bijdragen aan een eerlijke concurrentieomgeving door certificering en regelgeving toegesneden op de toepassing van biobased materialen.

We werken gezamenlijk aan deze ambitie door onder meer het volgende te doen:
- We verkennen of, en hoe we experimenteerruimte voor biobased bouwen kunnen organiseren.
- We spannen ons in voor een lobby richting rijk voor normen die aansluiten op biobased bouwen en/of experimenteerruimte voor biobased bouwen en telen.

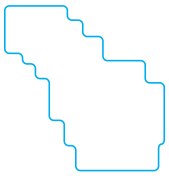
3. Slotbepalingen

- Nakoming van de bepalingen van dit convenant is niet in rechte afdwingbaar.
- Dit convenant wordt aangegaan voor de periode vanaf de datum van ondertekening voor minimaal 1 jaar. Per jaar wordt deze stilzwijgend verlengd.
- Elke partij kan dit convenant op ieder moment schriftelijk opzeggen. Daarbij blijft het convenant voor de overblijvende partijen in stand. Partijen zullen in dit verband over en weer niets (ook geen schadevergoeding) van elkaar te vorderen hebben.
- Het convenant is gericht op de gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven. Andere partijen die de ambities uit dit convenant onderschrijven, worden nadien uitgenodigd om te ondertekenen als 'ondersteuner' van de gemeentelijke ambities.
- Dit convenant kan worden aangehaald als het 'Convenant Biobased bouwen en Telen in de Metropoolregio Eindhoven'.

4. Ondertekening

namens het college van de gemeente:

Asten

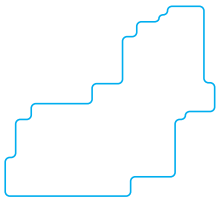
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Bergeijk

Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Best

Datum: .....

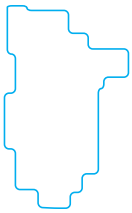
Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Bladel

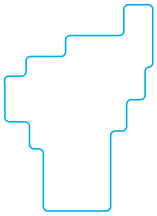
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Cranendonck

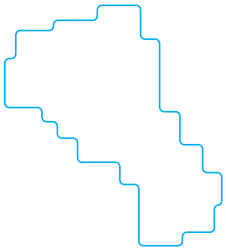
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Deurne

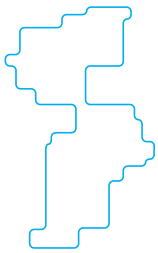
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Eersel

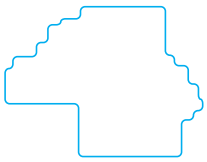
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Eindhoven

Datum: .....

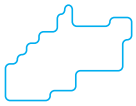
Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Geldrop-Mierlo

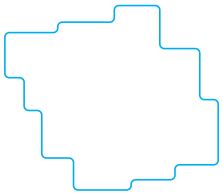
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Gemert-Bakel

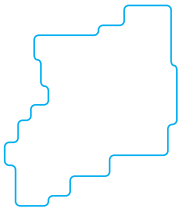
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Heeze-Leende

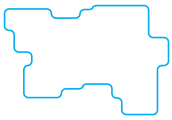
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Helmond

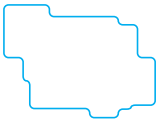
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Laarbeek

Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Nuenen c.a.

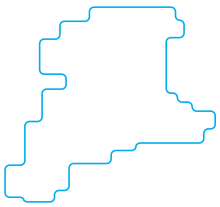
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Oirschot

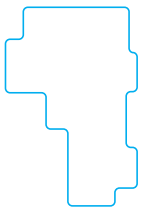
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Reusel-De Mierden

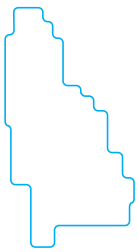
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Someren

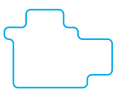
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Son en Breugel

Datum: .....

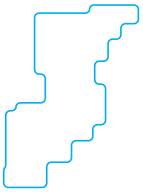
Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Valkenswaard

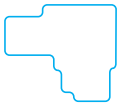
Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Veldhoven

Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....

Waalre

Datum: .....

Naam/namen: .....

Handtekening(en):

.....